

ekoZpravodaj

Zpravodaj Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Z OBSAHU:

- Hodina Země - společně za planetu
- Ekocentrum oslaví Den Země...
- Pokojové rostliny čistí vzduch
- Pták roku 2018 - sýček obecný
- Jarní detox

- 2 Naše téma...
- 3 Hodina Země
Ekocentrum oslaví Den Země...
Zpoplatnění plastových tašek
- 4 Bioelektřina
Krajina, místo našeho života
- 5 Včelařství v Mostě
19 tisíc tun elektrozařízení
- 6 Pokojové rostliny čistí vzduch
- 7 Co mohou říci o počasí druhy
oblaků?
- 8 Pravidelné rubriky
(Slovníček, Zelená domácnost,
Co se děje..., Okénko z přírody,
Z vašich dotazů)
- 10 Ekocentrum nabízí

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s.

tř. Budovatelů 2830/3, 434 01 Most

Tel.: 476 708 706

E-mail: ecmost@vuhu.cz

URL: www.ecmost.cz, www.vuhu.cz

Zelená linka: 800 195 342 (Po - Pá: 6.15 - 18.00 hod.)

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) je otevřeným informačním střediskem o životním prostředí, které funguje již od roku 2000. Svým charakterem (zejména napojením na dispečinky průmyslových podniků v regionu) je mostecké ekocentrum jediné svého druhu v České republice. Činnost ECM se opírá především o aktivní informování veřejnosti, zajištění efektivní komunikace s průmyslovými podniky, veřejnou správou a veřejností a hledání společných řešení environmentálních problémů v regionu. Disponuje bezplatným Zeleným telefonem, jehož prostřednictvím zodpovídá dotazy veřejnosti.

Chcete použít IBC kontejner na své zahrádce?

Víte, co by měl vědět každý zahrádkář, který chce použít IBC kontejner na své zahradě? Pokud ne, přečtěte si tento článek.

V našem ekocentru přijmeme takových dotazů několik za rok.

Co to je IBC kontejner?

IBC kontejner (*intermediate bulk container*) je moderní obal pro skladování a transport kapalin (v chemickém, agrochemickém, kosmetickém, farmaceutickém a potravinářském průmyslu) a částečně pevných produktů vážících 1 až 2 tuny. Nabízí alternativu pro hromadnou manipulaci některých produktů. IBC kontejnery mohou být pevné (kovové kontejnery pro převoz kapalin) nebo ohebné (velkoobjemné vaky pro granuláty).

Výhoda IBC kontejneru spočívá v relativně nízké pořizovací ceně, v možnosti opakovaného použití a ve snadné manipulovatelnosti. Jedná se o stohovatelné obaly odolné vůči většině typů agresivních chemikálií. Součástí IBC kontejneru je vnější kostra z ušlechtilé oceli a paleta odolná proti mechanickým a korozivním vlivům. Poměrně velká variabilita příslušenství umožňuje jeho použití za různých provozních podmínek, např. jako zásobník pitné vody.

Firmy, které dodávají v těchto kontejnerech různé chemické látky dalším firmám, většinou nabízejí možnost jejich zpětného odběru. Takové obaly však nesmí být vypláchnuty a rovněž nesmí být odstraněny nálepky, které identifikují jejich obsah. Musíme si uvědomit, že chceme-li použít kontejner na zahrádce, např. jako nádrž na závlahovou vodu, měli bychom věnovat maximální pozornost tomu, jaké látky byly v kontejneru skladovány a jakým způsobem byl kontejner vyčištěn. Dodavatel či prodejce by nám měl poskytnout informace, ze kterých bude jasné, k jakým účelům takto vyčištěný kontejner můžeme použít.

Je velký rozdíl mezi vypláchnutím kontejneru horkou vodou a precizním vícefázovým vyčištěním na speciální lince. Proto doporučujeme při zdánlivě výhodném nákupu zvážit veškerá rizika zejména v případě, že nejde o prokazatelně odborně vyčištěné kontejnery a chybí nálepky, označující původní obsah IBC kontejneru.

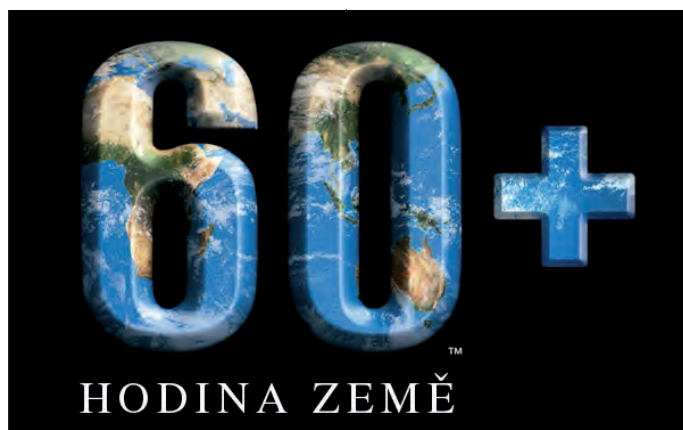
Podle průzkumu se na internetu, např. na serveru Sbazar.cz, Bazos.cz, Hyperinzerce.cz apod., objevuje řada soukromých inzerátů nabízejících použité IBC kontejnery. Jejich cena se pohybuje kolem 1 500 Kč. Většinou inzerenti prohlašují, že se jedná o vymyté kontejnery vhodné na zahradu. Látky, které se často v těchto kontejnerech přepravují, mohou být zdraví škodlivé i ve velmi malém množství.

Na co si dát tedy pozor při nákupu použitého kontejneru? Co ale dělat, pokud již takový kontejner vlastníte?

(...plné znění článku)

HODINA ZEMĚ - SPOLEČNĚ ZA PLANETU

Hodina Země je každoroční mezinárodní akce zavedená Světovým fondem na ochranu přírody (World Wildlife Fund, zkráceně WWF). První ročník se konal v roce 2007 v Sydney v Austrálii, kdy cílem organizátorů bylo atraktivním způsobem upozornit na změnu klimatu. Na hodinu tehdy zhasla světla na slavné

budově australské opery, do kampaně se zapojily více než 2 miliony lidí. Během let se tato úspěšná akce rozšířila do celého světa a koná se vždy poslední sobotu v měsíci březnu.

V roce 2018 se akce uskuteční 24. března od 20:30 do 21:30 hodin.

Klima jsme už změnili, teď se pojďme změnit my.

EKOCENTRUM OSLAVÍ DEN ZEMĚ...

U příležitosti oslav Dnů Země pořádá Ekologické centrum Most pro Krušnohoří ve spolupráci s Českou společností ornitologickou dne **17. dubna 2018** přednášku s názvem **"Za ptáky našeho okolí"**.

Výukový seminář je prioritně určen pro učitele základních škol a je akreditován MŠMT v systému DVPP. Účast na semináři je bezplatná.

Historie Dne Země se začala psát roku 1970 v USA, kdy senátor Gaylord Nelson pověřil studenta Harvardovy univerzity Denise Hayesa organizací série environmentálních protestních setkání a výukových programů s cílem podpořit environmentální hnutí po celých Spojených státech. První Den Země slavil úspěch a ve Spojených státech vedl mimo jiné k založení Americké agentury pro ochranu životního prostředí a k přijetí Zákona

o čistotě ovzduší, Zákona o čistotě vody a Zákona o ohrožených druzích.

V následujících letech se iniciativa Dne Země postupně šířila také do zahraničí. Na celém světě se

podařilo zmobilizovat asi 200 miliónů lidí ve 141 zemích. Akce vedla k nastartování iniciativ zaměřených na recyklaci a také pomohla připravit světové veřejné mínění na Summit Země v Riu de Janeiru, organizovaný o dva roky později pod hlavičkou Organizace spojených národů.

Dnes slaví Den Země víc jak miliarda lidí ve 175 státech světa. Den Země se tak stal největším sekulárním svátkem, který slaví lidé společně na celé planetě.

ZPOPLATNĚNÍ PLASTOVÝCH TAŠEK

Od začátku letošního roku vstoupila v platnost novela zákona o obalech, která do české legislativy zavádí povinnosti vyplývající z evropského práva. V Česku, stejně jako v jiných evropských zemích, tak budou muset všichni obchodníci povinně zpoplatňovat lehké plastové tašky. Ve Francii je výdej plastových tašek v obchodech úplně zakázán, ve Velké Británii zpoplatnili každou plastovou tašku 5 pencemi.

V České republice to v praxi znamená, že od roku 2018 budou povinně zpoplatněny plastové tašky od 15 mikronů, to znamená ty, co jsou dnes v potravinových řetězcích k dostání nejčastěji za 1 Kč. Jednotná cena pro ně není zákonem stanovena, tu si obchodníci určí sami, podle vynaložených nákladů na jejich výrobu. Zpoplatnění se z hygienických důvodů nebude týkat mikrosáčků, do kterých se v obchodech balí například pečivo, ovoce, zelenina nebo uzeniny.

© www.pixabay.com

BIOELEKTŘINA

Bioelektřina je elektrická energie vznikající při životních pochodech, např. ve svalech a nervech. Každý živý organismus vytváří energii, u lidí se díky této energii dá diagnostikovat za pomoci speciálních přístrojů závažné onemocnění. Někteří živočichové využívají své zvýšené elektrické napětí v těle k lovu nebo obraně. S vytvářením energie se setkáváme i u rostlin, avšak její využívání je teprve předmětem výzkumu.

Bioelektřina je elektrická energie vznikající při životních pochodech, např. ve svalech a nervech. Každý živý organismus vytváří energii, u lidí se díky této energii dá diagnostikovat za pomoci speciálních přístrojů závažné onemocnění. Někteří živočichové využívají své zvýšené elektrické napětí v těle k lovu nebo obraně.

S vytvářením energie se setkáváme i u rostlin, avšak její využívání je teprve předmětem výzkumu.

Využití lidské energie

V dnešní době je hojně využívaným způsobem k zachycení energie lidského těla pohyb svalů. Nejčastěji se tak děje za pomoci piezoelektrických

generátorů, které dokáží přeměnit i ten nejmenší pohyb na elektrickou energii. Piezoelektrický jev spočívá ve schopnosti některých materiálů vyrábět elektrický proud při stlačení či natažení. Piezoelektrina má pestré využití v průmyslu, v běžných domácnostech i v nemocnicích, konkrétně při ultrazvukovém zobrazování lidského plodu, ultrazvukových mikromasážích, likvidaci ledvinových a žlučnickových kamenů.

V roce 2012 tisíce lidí o vánočních svátcích šlapalo po chodnících japonské metropole, a nevědomky tak vyráběli elektřinu potřebnou pro slavnostní osvětlení města. Energetici totiž nainstalovali do dlažby piezoelektrické panely, a tak při každém šlápnutí dodali lidé do systému malé

množství energie, které v součtu stačilo na rozsvícení všech světel. V Londýně narazíte na ulici zvanou Bird Street, jež navazuje na Oxford Street. Ulička je pokrytá dlažbou, která dokáže vytvářet elektrickou energii z lidského pohybu.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku: Kateřina Rybová

KRAJINA, MÍSTO NAŠEHO ŽIVOTA

Člověk je tvor, který během své existence dovedl přetvořit přírodní krajinu téměř k nepoznání. Prakticky žádná část našeho území se nevyhnula působení lidské činnosti. Zvláště krajina Ústeckého kraje byla díky těžbě hnědého uhlí, napřimování koryt řek, zemědělství, rekultivacím a dalším činnostem pozměněna. Samotné Mostecko, kterému se často neprávem přezdíívá měsíční krajina, má mimořádně pestrou a rozmanitou krajinu.

© archiv ECM

Krajina vytváří každé území a podle uspořádání znaků, které ji vytváří, jejich vztahů a měřítka, lze rozlišit mnoho typů krajiny. Za základní typy můžeme považovat krajinu přírodní a krajinu kulturní.

Přírodní krajina je původní krajina, v odlehlých a nepřístupných oblastech, které se vyvíjí bez zásahu člověka. Na jejím vzniku se podílí přírodní krajinotvorné procesy bez lidského vlivu. Dnes se přírodní krajiny vyskytují jen v omezené míře v obtížně přístupných oblastech, v pouštích a bažinatých územích. Představují je také zbytky dosud málo dotčených deštných pralesů. V Česku je za takovou krajinu možné považovat část vrcholových partií Šumavy.

Kulturní krajina je naopak vytvářena činností člověka. Kulturní krajinu lze rozdělit do čtyř typů: krajina lesohospodářská, zemědělská, těžební a sídelní.

Krajina je charakterizována svou strukturou (skladbou), funkcí, změnami (dynamikou). Nutno říci, že krajina není statická, mění se v čase a to s různou intenzitou. Mění se v průběhu geologických období - geomorfologické utváření krajiny (reliéfu), mění se klima a v důsledku toho i prostředí pro život rostlin a živočichů.

(...[plné znění článku](#))

Autor článku:
Ing. Hana Matějková

VČELAŘSTVÍ V MOSTĚ

Spolek Krušnohorských Včelařů ve spolupráci s Agrární komorou a Ústeckým krajem připravil zajímavý a rozsáhlý seminář plný nových informací na téma včelařství. Cílem bylo upozornit odborníky z řad včelařů, zemědělců, zástupců městské správy i laickou veřejnou na problematiku v oblasti včelařství a s tím spojené hledání cest, jak tomuto oboru pomoci. Semináře se účastnila i ekoporadkyně mosteckého ekocentra.

Celý seminář zahájila ředitelka okresní Agrární komory v Mostě, Ludmila Holadová, která všechny hosty příjemně přivítala. Poté dostala slovo Ing. Monika Zeman, vedoucí

Odboru životního prostředí a zemědělství z Krajského úřadu Ústeckého kraje, která nastínila problematiku krajských dotací v oboru včelařství. Poukázala na to, že o včely a získání dotací

na podporu včelaření je opravdu velký zájem. Poté následovala přednáška včelařů - Jana Kolomého a Petra Tábořského, kteří nastínili jako první téma, co nejvíce ohrožuje včely a jaká je možná náprava. Zajímavou zmínkou byla skutečnost, že 20. květen byl ze strany Slovinců označen jako Den včel. Další zajímavostí ze zahraničí jsou i zkušenosti rozšiřování povědomí o včelách dětem formou exkurzí na včelí farmy. Tato metoda je v zahraničí velmi vítána, u nás se o ni pokouší včelaři již několik let, avšak bohužel zatím bez úspěchu.

Hlavní problémy v oboru

Co tedy nejvíce ohrožuje včely? Jedním z takových ohrožení je chemizace zemědělství, konkrétně škodí látky z řady neonikotinoidů. Kvůli používání pesticidů ubylo z našich luk a polí až 75 % původně zde žijícího hmyzu.

Dále byly za negativní hlediska označena monokulturní pole, např. seti pole pouze řepkou olejkou, kdy med následně ztrácí na kvalitě, měnící se přírodní podmínky, a také enormní nárůst včelařů. Včelařství

se stává v poslední době trendem, avšak zvyšující se počet včelařů a s tím spojený nárůst včelstev na určitém území má za následek nedostatek potravy pro včely, čímž dochází k jejich hladovění, včely si nevytvoří tuková tělíska, která jim pomáhají přežít zimu a následně hynou. Tato ztráta dosahuje hodnoty až 30 % po každé zimě. Enormní nárůst včelaření má za následek i větší náchylnost včel k nemocem a snižující se výnosy medu až o desítky procent ročně.

Sami si můžete povšimnout, že zarostlé zahrady jsou nahrazovány pečlivě posekanými trávníky, ve městech dochází také k pravidelnému sekání, čímž je zeleň ochuzována o kvetoucí nadzemní části, právě tak důležité pro včely. Dalším faktorem je kácení lesů, ke kterému přispěly například i kotlíkové dotace, díky kterým se zvýšil počet spotřebitelů dřeva a odstraňování náletů ze strany maloodběratelů.

(...**plné znění článku**...)

Autor článku: Kateřina Rybová

19 TISÍC TUN ELEKTROZAŘÍZENÍ

Za loňský rok Češi odevzdali více než 19 tisíc tun vysloužilých elektrozařízení.

V roce 2017, téměř shodně jako v předloňském roce, bylo

společností ASEKOL v České republice zpětně odebráno 19 185 tun vysloužilých elektrozařízení...

Uvedené množství se podařilo vysbírat ve všech deseti skupinách elektrozařízení, přičemž největší podíl trvale zaujímají televize, monitory a chlazení. V průměru každý obyvatel České republiky za rok vyhodí 1,85 kilogramů vysloužilých elektrospotřebičů. Nejvíce

zodpovědní jsou při třídění starého elektra občané Pardubického kraje, kde na jednoho občana připadá 2,25 kilogramů odevzdaných starých elektrozařízení. Hned za nimi následuje kraj Vysočina s 2,12 kilogramy na obyvatele a Jihočeský kraj s 2,05 kilogramy. Prvenství co do objemu sesbíraných přístrojů si drží již tradičně Středočeský kraj s 2 521 tunami za rok 2017. Sběr

vysloužilého elektrozařízení má pozitivní přínos zejména pro životní prostředí. Pro představu - přibližně 19 tisíc tun starého elektra znamená úsporu více než 113 tisíc m³ vody, tedy takové množství, které by spotřebovalo přibližně 1 000 čtyřčlenných domácností během jednoho roku na sprchování.

Více informací na www.asekol.cz.

POKOJOVÉ ROSTLINY ČISTÍ VZDUCH

Většinu svého času trávíme v místnostech. Podle výsledků různých studií, například podle výzkumu nadace Proměny Karla Komárka z r. 2016, děti pobývají venku v průměru 2 hodiny denně. Kvalita vnitřního ovzduší má tedy velký vliv na naše zdraví, proto je velmi důležité udržovat v místnostech čistý vzduch a pravidelně větrat. Přirozenou a snadnou cestou, jak si v interiérech vylepšit ovzduší, je umístit do nich pokojové rostliny. Vyčistit vnitřní ovzduší nám pomohou různé druhy rostlin, v tomto článku vám představíme některé z nich.

Místnosti bývají překvapivě často zamořené různými chemickými látkami, které se uvolňují z nátěrů, stavebních hmot, z lepidel a laků nábytku, z koberců, záclon, závěsů a dalších bytových textilií, z podlahových krytin, z čisticích prostředků používaných v místnosti, z kosmetiky i z prováděných činností (kouření, vaření, smažení, utírání prachu, luxování apod.) Zamoření vnitřního ovzduší může nastat také po zapálení svíčky, vonných tyčinek nebo při používání některých pohlcovačů pachů a syntetických vůní, které často obsahují životu nebezpečné

látky. Špatné vnitřní ovzduší může vzniknout nejen v našich domácnostech, ale také ve školních třídách, v kancelářích, na chodbách úřadů a v dalších pobytových prostorech. Všude se hromadí sloučeniny, za pokojové teploty se odpařují a my je potom vdechujeme. Ne každá taková sloučenina je zdraví škodlivá, ale ve velkém množství mohou některé z nich vést k alergiím, závratím a v několika případech mají potenciál způsobit i rakovinu.

Výzkum kladného přínosu rostlin pro čistotu vnitřního ovzduší vznikl na základě tzv. „sick building syndrom“

(syndrom nemocných budov) v USA v 70. letech minulého století. Po energetické krizi se díky většímu utěsnění budov v místnostech zvyšovala koncentrace nebezpečných látek uvolňovaných nejen z domácího, ale také z kancelářského vybavení (kopírovací přístroje, počítače, obrazovky apod.). Zaměstnanci začali ve větší míře trpět zdravotními problémy, například bolestmi hlavy, pocity na zvracení, což vedlo ke zvýšení nemocnosti lidí a na druhé straně ke snížení produktivity práce. Později se výzkumem zabývala i NASA za účelem čištění vzduchu v kosmických stanicích a schopnost rostlin čistit vzduch potvrdila. Rostliny tedy pomáhají udržovat zdravý vzduch i na vesmírných stanicích.

Pokud použijeme k odstranění škodlivin z ovzduší rostliny, hovoříme o fytořemediaci. Rostliny odstraňují škodliviny ze vzduchu svými listy i kořenovými systémy ve spolupráci s půdními organismy. Některé rostliny jsou schopné během 24 hodin snížit obsah látky o 70 %. Běžnou místnost s objemem vzduchu 25 m² pročistí 2 – 3 rostliny o velikosti cca 60 cm. Kromě eliminace škodlivin všechny rostliny obohacují vzduch

kyslíkem a vlhkostí. Do suchého vzduchu odpařují rostliny více vody než do vlhkého. S vodou rostliny odpařují i silice, které vzduch osvěžují, dezinfikují a působí blahodárně na dýchací systém i psychiku. Aromatické bylinky uvolňují navíc vonné silice, které krásně provoní celý byt.

S jakými škodlivinami si rostliny poradí?

Velmi nebezpečný ve vnitřním ovzduší je formaldehyd, prokázaný karcinogen, mutagenní a teratogenní látka, která se vyskytuje v dřevotřískce, laminátových podlahách, izolačních materiálech, v kobercích, textiliích, tapetách, barvách a lacích, v kosmetice, v plynech z domácích kotlů, cigaretovém kouři apod.

Ve venkovním prostředí se formaldehyd vyskytuje v koncentracích v rozmezí 10 - 100 µg/m³ (znečištěný městský vzduch). Ve vnitřním prostředí bývají koncentrace formaldehydu zpravidla vyšší a mohou přesáhnout hodnoty až 370 µg/m³, například v domech s novým nábytkem

(...[plné znění článku](#))

Autor: Jana Krátká

CO MOHOU ŘÍCI O POČASÍ DRUHY OBLAKŮ?

Oblaka dokáží vypovídat leccos o současném i budoucím počasí. Mají různé tvary a barvu, a jejich důležitou úlohou je, že se jejich prostřednictvím vrací voda z atmosféry zpět na zemský povrch. Každý z oblaků nám předpovídá jiné počasí, můžeme díky nim odhadnout za jak dlouho bude pršet, zda se přizene bouřka nebo jestli bude slunečné počasí.

Oblačnost

Oblačnost vzniká ve výšce kondenzací atmosférické vodní páry. Vzduch se ohřívá od zemského povrchu, nikoliv přes sluneční záření. Tento teplý vzduch je řidší a stoupá následně vzhůru, v určité výšce se ochlazuje a jako chladnější hustší zase klesá a kondenzuje, čímž z něj vzniká mrak. Oblaka na horských svazích vznikají důsledkem proudění a následné kondenzace vlivem tření o horské stráně. Podle toho, v jaké výšce se jednotlivá oblaka nacházejí, je rozdělujeme do různých pásem.

Vysoká oblačnost

Oblaka typu cirrus jsou složena z ledových krystalků a vyskytují se ve výškách nad 8 000 m od zemského povrchu. Mohou vznikat i jako produkty letecké dopravy v podobě tzv. kondenzačních čar.

Cirrus řasa (Ci) jsou jemné bílé obláčky, které mají tvar vláken složených z ledových krystalků, a to hlavně díky nízkým teplotám, které ve výšce až do 13 km nad zemí dosahují teploty - 40 °C, proto z těchto obláčků neprší. Díky těmto typům mraků můžeme v našich končinách shlédnout halové jevy, tj. zajímavé optické úkazy, které vznikají odrazem světelných paprsků právě od ledových krystalků v oblacích. Cirrusy nám

mohou předpovědět i příliv teplé fronty. V případě jejich výskytu lze předpovědět, že několik hodin bude hezké počasí, které se postupně začne zhoršovat a následně se objeví srážkové cumuly. Pokud je pohyb oblaků rychlejší, přeháňky jsou téměř jisté. Pokud se však objevují po východu nebo západu slunce v podobě úzkých pásů nebo vláken roztažených po celém obzoru, značí to pěkné počasí.

Cirrocumulus řasová kupa (Cc) jsou tzv. beránky, tj. oblačné vločky nebo drobné chomáčky v řadách nebo skupinách, jež jsou tvořeny ledem, tudíž z nich nepadají žádné srážky. Pokud je doprovází mraky typu *altostratus* a *cirostratus*, zvyšuje se pravděpodobnost zhoršení počasí. *Cirrostratus* řasová sloha (Cs) je oblak, který vypadá jako bílý závoj, jež dává obloze mléčný nádech. Je také tvořen krystalky ledu a předpovídá příchod teplé fronty, tedy srážek.

Střední oblačnost

Oblaka, jež předpovídají pěkné počasí se nacházejí ve výškách od 2 000 do 5 000 m a jsou většinou tvořeny vodními kapkami a ledovými krystalky. *Altostratus* vysoká kupa (Ac) jsou vrstvy větších zářivě bílých až tmavošedých vláken uspořádaných do řad. Skládají se převážně

z vodních kapek, avšak při nízkých teplotách mohou být tvořeny i ledovými krystalky. Oblaka tohoto druhu znamenají příliv studené fronty. Pokud uvidíte jeho poddruh (cimbuřovitý) v létě hned po ránu, je skvělým ukazatelem blížící se bouřky (za 6 - 12 hod.).

Nízká oblačnost

Oblaka se pohybují od nižších výšek až do 2 000 m. *Stratocumulus* slohová kupa (Sc) tvoří pole nebo seskupení vodních oblaků ve tvaru valounů bez ostrých okrajů, ze kterého padají kroupy nebo sněhové vločky, avšak v menší intenzitě. Oblaka mohou mít šedou i bělavou barvu s tmavšími místy. Toto pole oblaků se objevuje před příchodem teplé fronty. *Stratus* sloha (St) je jednotvárná šedá vrstva bez výrazných obrysů.

Když už přináší srážky, tak spíše mrholení nebo v zimě sněžení. Značí, že počasí se v nejbližších chvílích nezlepší.

Vertikálně mohutná oblačnost

Tato oblaka zasahují do více pater. *Altostratus* vysoká sloha (As) připomíná oblačný závoj v mohutných vrstvách, složený z kapek i krystalků. Mohou z něj padat srážky dešťové i sněhové, ale většinou se vypaří ještě, než dopadnou na zemský povrch. Když už z něj prší, rozhodně nejde o přeháňku.

Nimbostratus dešťová sloha (Ns), představuje jednolitou šedou vrstvu na obloze, jež dosahuje vysoké výšky. Přes jeho hustou rozlohu nelze vidět slunce.

(...[plné znění článku](#))

Autor: Kateřina Rybová

Pro zlepšení orientace v pojmech, souvisejících s životním prostředím, jsme pro Vás připravili populárně naučný slovníček.

E Ekologická stopa

Ekologická stopa je souhrnným ukazatelem vlivu člověka (města, státu) na životní prostředí. Bývá též nazývána „zelená účetnictví“.

Stanovuje, jaké množství přírodních zdrojů daná jednotka spotřebovává a kolik odpadů produkuje. Ekologická stopa převádí spotřebu zdrojů a produkci odpadů a odpovídající plochy produktivní země, které jsou nutné k jejich zajištění, resp. odstranění. To je strana poptávky zmíněného účetnictví. Stranou nabídky je souhrn produktivních ploch (např. orné půdy, lesů, luk či vodních ploch), které má člověk (město, stát) k dispozici. Souhrn produktivních ploch v globálním měřítku se označuje jako biokapacita. Porovnání ekologické stopy a biokapacity umožňuje zjistit, zda daná jednotka vytváří ekologický přebytek či deficit.

Ekostopa města

Ekologická stopa města je komplexním ukazatelem environmentální udržitelnosti města. Převádí zdroje (např. elektrický proud, zemní plyn, benzín, stavební materiál, potraviny, dřevo, atd.) spotřebované obyvateli a institucemi sídlícími ve městě a odpady, které vytvoří, na odpovídající bioproduktivní plochy. Porovnává je se zdroji, které má město k dispozici – s jeho biokapacitou.

Jak je na tom město Most?

Potraviny	83 557,20	[gha]
Spotřeba a výstavba	113 664,67	[gha]
Energie	119 093,34	[gha]
Doprava	32 158,97	[gha]
Odpady	2 123,27	[gha]
Celková ekolog. stopa	350 597,45	[gha]
ES/obyvatele	5,24	[gha/obyv.]
Biokapacita	61 463,72	[gha]
Biokapacita/obyvatele	0,92	[gha/obyv.]

Zdroj: <http://www.ekostopa.cz/>

Jarní detox

Péče o čistotu pokožky, vlasů a zubů je v současnosti pokládána za samozřejmost. Na vnitřní očistu však trochu zapomínáme. Většina z nás je denně vystavena znečištěnému prostředí, stresu a nevyvážené stravě. Tyto faktory se negativně odrážejí na stavu našeho těla a myslí. Jaro je proto ideální období něco změnit a detoxikovat se. Detoxikace je očištný proces, během kterého se organismus zbavuje toxických látek, parazitů, virů, bakterií a plísní. Existuje řada způsobů, jak tělu pomoci odstranit škodlivé látky. Zásadní přitom zůstává správný pitný režim a úprava stravy.

V tomto jarním období lze přistupovat k odlehčovacím dnům, které zároveň podporují činnost jater a ledvin. Tato jarní detoxikace je neobyčejně účinná v tom, že pomáhá organismu rychle řešit potíže tam kde vznikají příznaky akutního onemocnění. Mezi takovéto příznaky patří horečka, zánět, bolest, atd.

Z jídelníčku je třeba vyloučit rafinované a průmyslově upravované potraviny a naopak se doporučuje konzumovat potraviny, které podporují detoxikaci a regeneraci celého organismu. Po dobu detoxikace je nutné vyloučit překyselující potraviny: smažené pokrmy, vinný ocet, margaríny (z tuků lze používat ghí -přepuštěné máslo a extra panenský olivový olej), ořechy, sladkosti, mléčné výrobky, maso, vejce, z obilovin bílé a pšeničné pečivo, bílou rýži (vhodná je basmati a divoká rýže, celozrnné pečivo, amarant, jáhly, quinoa, pohanka, špalda), omezit brambory pokud tak raději sladké brambory - topinamburi nebo bataty.

V pitném režimu vyloučte kofein (káva, kakao, čokoláda, káva, zelený a černý čaj, maté) a alkohol. Lze pít teplejší přefiltrovanou a převařenou vodu, bylinné čaje jako např. pampeliškový nebo řepkový čaj a bylinnou kávu. Kromě vyloučení výše uvedených zahleňujících potravin je důležité jíst pomalu a v klidu, s odpočinkem před a po jídle. Důležité je dodržování pravidelného denního režimu.

CO SE DĚJE...

Evropská komise zveřejnila Strategii pro plasty a další dokumenty k oběhovému hospodářství

Každoročně se v Evropě vyprodukuje přibližně 25,8 milionu tun plastového odpadu. K recyklaci se shromáždí méně než 30 % tohoto odpadu. Zároveň přetrvává vysoká míra skládkování (31 %) a spalování (39 %) plastového odpadu, a i když se počet skládek za poslední desetiletí snížil, spalování se zvyšuje. Také poptávka po recyklovaných plastech je v současnosti v Evropě velice nízká a dosahuje přibližně jen 6 % poptávky po plastech. Proto se většina vytríděného plastu vyváží ke zpracování do zemí mimo Evropskou unii.

Asi největším problémem je narůstající znečištění vod moří a oceánů plastovým odpadem. V EU se dostane do oceánů

každý rok 150 000 až 500 000 tun plastového odpadu, který končí ve zranitelných oblastech například Středozemního moře.

Proto už v roce 2015 označila Evropská komise v Akčním plánu EU pro oběhové hospodářství plasty jako klíčovou prioritu. Komise přijala závazek připravit strategii, která se bude plasty zabývat v celém jejich životním cyklu. Výsledkem je [Strategie pro plasty](#), která představuje základní vizi nového pohledu na plasty v [oběhovém hospodářství](#). Do roku 2030 mají být všechny používané plasty buď opětovně použitelné, nebo recyklovatelné. Recyklace rovněž přispěje ke snížení emisí skleníkových plynů a sníží závislost zemí EU na importu fosilních paliv. Dalším úkolem je snížit únik plastů a mikroplastů do ŽP.

Zdroj: <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/politika-druhonych-surovin-cr/evropska-komise-zveřejnila-strategii-pro-plasty--234763/>

Ptákem roku 2018 je sýček obecný

Sýček už dávno smrt nevěští, naopak sám je na pokraji vyhynutí a symbolizuje tak osud živočichů zemědělské krajiny.

Česká společnost ornitologická (ČSO) vyhlásila Ptákem roku 2018 sýčka obecného. Sýček převzal pomyslné žezlo od datla černého a po lesích se teď pozornost ochranářů i veřejnosti upírá na zemědělskou krajinu. Udělením titulu u nás téměř vyhynulé sově ČSO upozorňuje na osud, který hrozí mnoha dalším druhům zemědělské krajiny. S intenzivním obděláváním krajiny totiž zaniká její pestrost a s ní mizí i jeden živočich za druhým. Drobná sova považovaná dříve v některých kulturách za předzvěst smrti, je teď sama v ohrožení. Osudnými se jí mohou stát například i člověkem vytvořené pasti, jako jsou sudy s vodou, odstavené roury nebo komíny. Proto ornitologové nyní vyzývají všechny milovníky ptactva a přírody, aby ve svém okolí zabezpečili technické pasti, které mohou znamenat zbytečnou smrt pro obrovské množství živočichů včetně sýčka.

Titul Pták roku uděluje Česká společnost ornitologická obvykle široce rozšířeným ptačím druhům. Občas, jako v letošním roce, ale ornitologové udělají výjimku. „Sýček obecný v současné době rozhodně nepatří mezi hojně ptáky – naopak – se

zbývajícími 100–130 páry je to naše nejohroženější sova. Jeho dramatický úbytek přitom přímo souvisí se změnou lidského přístupu ke krajině. Sýčka lze vlastně považovat za ukazatel zdravé zemědělské krajiny a celkové druhové bohatosti. Proto si tento opeřenec rozhodně zaslouží naši pozornost,“ uvádí Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO. Ještě na začátku dvacátého století byl sýček obecný nejhojnější sovou. Odhady hovoří o desítkách tisíc hnízdících párů. To se ale vlivem intenzifikace zemědělství změnilo. Ze zdravého a druhově pestrého prostředí se stalo nehostinné místo plné jednotvárných lánů a chemie, ve kterém se nedaří většině živočichů včetně sýčka.

Původně sýčci hnízdili v dutinách stromů. Postupně se ale nechali lákat výhodami, které lidská sídla poskytují a v současnosti hnízdí čeští sýčci výhradně v budovách. Hnízdí příležitostně ve starých budovách zanikajících při jejich rekonstrukcích či zateplení, louky a pastviny, na kterých sovy loví potravu, mohou být zastavěny nebo zarostou vysokou travou.

Článek převzat z <http://www.birdlife.cz>

Každý rok se ve školních jídelnách seškrábne do kýblů 2,5 miliardy korun

48 000 tun jídla ročně, tedy přibližně 238 tun každý den, vyhodí děti, žáci a studenti v českých školních jídelnách. Rodiče za vyhozené jídlo každý rok zaplatí 2,5 miliardy korun. Iniciativa Skutečně zdravá škola proto přichází s výzvou ke snižování plýtvání potravinami ve školních jídelnách.

Podle zaměstnanců školních jídelen skončí jako odpad 20 až 35 procent připraveného jídla. „Toto množství odpovídá našim zjištěním ve školních jídelnách. V některých jídelnách je to méně, v některých množství vyhozeného jídla tvoří až třetinu všech připravených pokrmů,“ říká Tomáš Václavík, ředitel programu [Skutečně zdravá škola](#).

V loňském školním roce bylo v zařízeních školního stravování vydáno přibližně 383 milionů pokrmů (snídaní, svačiny, obědy a večeře). Vyplývá to ze statistik ministerstva školství. Iniciativa Skutečně zdravá škola spočítala, že na přípravu těchto pokrmů je ročně použito přibližně 136 tisíc tun potravin. Pokud 20 až 35 procent z tohoto množství skončí v koši, pak je to ročně 27 tisíc až 48 tisíc tun potravin. Toto množství si můžeme představit jako 1 600 plně naložených nákladních vozů Tatra o nosnosti 30 tun. Pokud by se nákladní auta postavila za sebe, tvořila by kolonu dlouhou 5,6 kilometru. Pokud toto množství přepočteme na porce o velikosti 500 gramů, tak se každý rok vyhodí 24 milionů porcí pokrmů. Rodiče každý rok celkem za školní stravování svých dětí zaplatí přibližně 7,5 miliardy korun. Z toho vyplývá, že až 2,5 miliardy korun (35 %) skončí jako odpad.

[\(... plné znění článku\)](#)

V přírodě se objevují první letošní mláďata. Nezachraňujte je zbytečně

Nejvytíženějším obdobím pro všechny záchranné stanice pro volně žijící živočichy bývá jaro, s nímž přichází sezona mláďat. Mnoho lidí při procházkách přírodou objeví „opuštěné“ mláďata, které se v dobré víře rozhodnou „zachránit“. Ne vždy je to ale potřeba.

Až polovina z mláďat končí v záchranné stanici zbytečně, kvůli dobré vůli lidí, kteří je z přírody donesou v domnění, že potřebují pomoci. Proto apelujeme na všechny, aby pečlivě uvážili, zda nalezené osamocené mláďato skutečně potřebuje lidskou pomoc.

Zbytečně se do stanice dostávají hlavně mláďata zajíců a srnčata, neboť mnoho lidí nezná způsob života těchto druhů. Malí zajíci, kteří se běžně rodí už v únoru, i srnčata, která přicházejí na svět obvykle v květnu či v červnu, totiž patří mezi takzvané odkládací typy mláďat. Většinu času tráví na jednom bezpečném místě sama bez matky, která se k nim pravidelně vrací několikrát za den či v případě zajíců 1–2krát za noc, aby je nakojila. Po zbytek doby je nechává o samotě, aby k nim zbytečně nepřilákala predátory. Jedinými zbraněmi mláďat jsou totiž takřka úplná absence pachů a ochranné zbarvení srsti splývající s okolím.

[\(... plné znění článku\)](#)

EKOLOGICKÉ CENTRUM NABÍZÍ

Ekologické centrum nabízí semináře s environmentální tematikou přímo ve Vaší škole. Bližší informace na Zeleném telefonu 800 195 342. Využít můžete též email: ecmost@vuhu.cz. Nabídka témat je široká, a pokud si i tak nevyberete jsme schopni připravit program na míru Vaším požadavkům.

Život je chemie **NOVINKA ROKU 2018**

Seminář je určen žákům 8. a 9. tříd ZŠ. Cílem semináře je žákům ukázat, že chemie může být i zábavná, jednoduchá, bezpečná a dostupná. Žáci si během semináře vyzkouší prakticky několik pokusů, které bude možné realizovat i mimo laboratoř. Zároveň se seznámí s nezbytností chemie pro rozvoj společnosti a také s environmentálními aspekty chemické výroby i s chemickými výrobky, které jsou součástí běžného života.

Cesta potravin

Seminář je určen žákům 8. až 9. tříd ZŠ a studentům SŠ. Délka semináře je 2 vyučovací hodiny. Seminář má za cíl upozornit na problematiku způsobu pěstování, výroby, úpravy a dopravy potravin, které téměř denně v supermarketech nakupujeme, na jejich vliv na zdraví člověka a také na životní prostředí.

Staň se farmářem

Seminář Staň se farmářem přináší žákům 2. a 3. tříd ZŠ interaktivní a zábavnou formou informace o půdě a zemědělství. Žáci získají přehled o základních plodinách pěstovaných na poli, seznámí se s hospodářskými zvířaty a podmínkami jejich chovu. Po dobu semináře se stanou farmáři, kteří budou mít na starosti provoz celé farmy.

Co dýcháme

Výukový program zaměřený na problematiku ovzduší. Studenti se během jeho průběhu dozvědí vše o znečišťování a škodlivinách v ovzduší, jakým způsobem a kdo nejvíce znečišťuje, rady a návody na zlepšení ovzduší, ale také např. co je to inverze nebo smog.

Těžba a rekultivace

Program je určený pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a studenty prvních dvou ročníků středních škol. V průběhu semináře se studenti dozvědí zábavnou a interaktivní formou více o historii využívání přírodních zdrojů, o vývoji horního práva, o historii, současnosti i budoucnosti využívání uhlí, o způsobech těžby uhlí a dopadech těžby na životní prostředí, o způsobech a praktických aplikacích rekultivace. Seminář obsahuje i hru "Život jednoho lomu", která demonstruje co lom za dobu své existence zažije z hlediska technického legislativního i ekonomického, účastníci se také pokusí navrhnout vlastní rekultivaci území po ukončení těžby.

Vzdělávací programy trvají 1-2 hodiny. Samotná výuka probíhá v multimediální učebně ve Výzkumném ústavu pro hnědé uhlí a.s., Most - učebna je vybavena dotykovým plátnem, kapacita učebny je max. 30 osob. Po dohodě lze realizovat i v místě určeném objednavatelem.

POZVÁNKY, AKCE

24. 3. 2018, 14:00–18:00

ODEMYKÁNÍ ZÁMECKÝCH ZAHRAD

Zámek Děčín

Zahájení nové turistické sezóny v zámeckých zahradách. Odpoledne s hudbou a dalším programem. Na děti i jejich rodiče čeká pátrací hra "Putování za Dřevánky", spojená s výrobou netradičních hraček.

28. 3. 2018, 17:00

PESTROBAREVNÉ LETNÍČKY

Vědecká knihovna Ústí nad Labem

Letničky patří mezi velmi oblíbené zahradní rostliny. Na přednášce se dozvíte, odkud pochází, jak se množí a pěstují a také jak se nejlépe uplatní na zahrádce. Kromě běžně používaných druhů se seznámíte i s méně známými letničkami.

2. 4. 2018

VELIKONOCE V ZOO

ZOO Ústí nad Labem

13. - 15. 4. 2018

KRAJINÁŘSKÁ DÍLNA

Zubrnice

Přijďte se seznámit se zdejší malebnou krajinou, jejími historickými kontexty a projí se po zaniklých obcích kolem Bukové hory.

Více info [zde](#).